

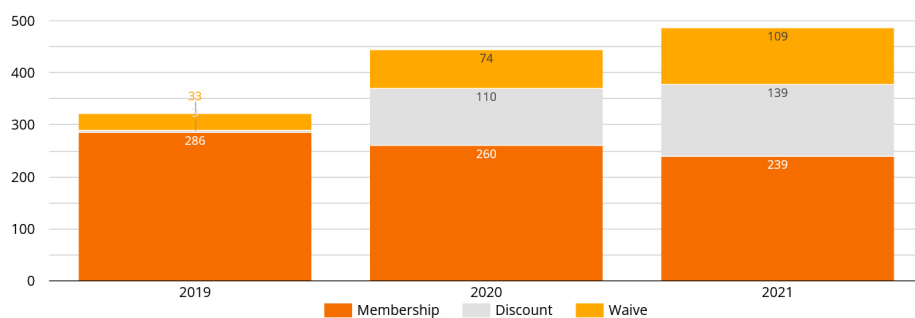
Ο ΣΕΑΒ ΚΑΙ Η ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ: 2019-2021

Η τριετία 2019-2021 υπήρξε η περίοδος κατά την οποία το στοιχείο της Ανοικτής Πρόσβασης ενσωματώθηκε στις συμφωνίες του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με τους συνεργαζόμενους εκδότες και επιστημονικούς φορείς. Η παρούσα αναφορά παρουσιάζει συνοπτικά την πρόοδο και την απόδοση των προγραμμάτων του Συνδέσμου για το διάστημα αυτό.

Η παρακολούθηση των δημοσιεύσεων Ανοικτής Πρόσβασης ξεκίνησε να διεξάγεται συστηματικά τον Σεπτέμβριο του 2020 από τη Μονάδα Επιστημονικής Επικοινωνίας του ΣΕΑΒ στην Πάτρα. Όλες οι τακτικές -τριμηνιαίες- αναφορές δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα <https://scholarly.heal-link.gr/monitoring>. Στην παρούσα αναφορά παρουσιάζονται όλοι οι τύποι προγραμμάτων που έχει ο Σύνδεσμος, δηλαδή τα προγράμματα συμμετοχής (membership programmes), τα προγράμματα εκπτώσεων (discounts) και τα προγράμματα πλήρους απαλλαγής (waivers).

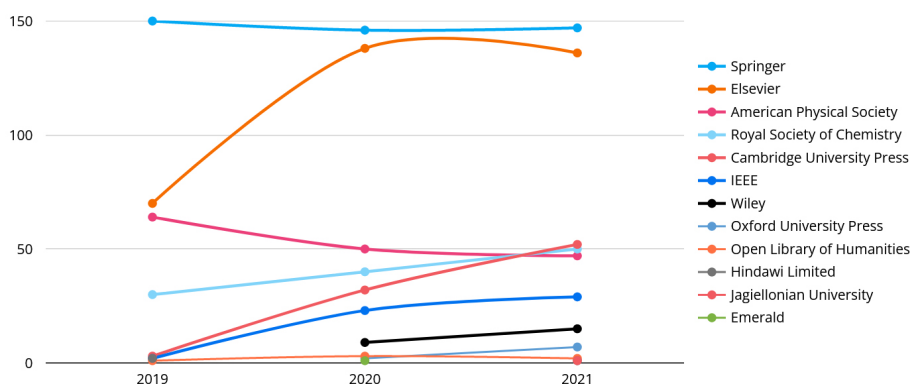
Όλα τα περιοδικά που υποστηρίζονται από τον Σύνδεσμο, μαζί με τους όρους που διέπουν τις συμφωνίες με τους εκδότες, βρίσκονται στην ιστοσελίδα <https://scholarly.heal-link.gr/oajournals>.

Συνολικά, το πρώτο έτος υποστηρίχθηκαν 322 εργασίες, ενώ το 2020 σημειώθηκε μια αύξηση περίπου 38% (444 δημοσιεύσεις). Η αυξητική αυτή τάση συνεχίστηκε και το 2021 σε ποσοστό 9.5% φτάνοντας τις 487 δημοσιεύσεις. Σε αυτή την αύξηση συνέβαλε η λειτουργία του γραφείου αρωγής της Μονάδας, οι παρουσιάσεις των προγραμμάτων σε διάφορα ιδρύματα και η δημιουργία ενός υποστηρικτικού δικτύου βιβλιοθηκονόμων σε κάθε ίδρυμα.

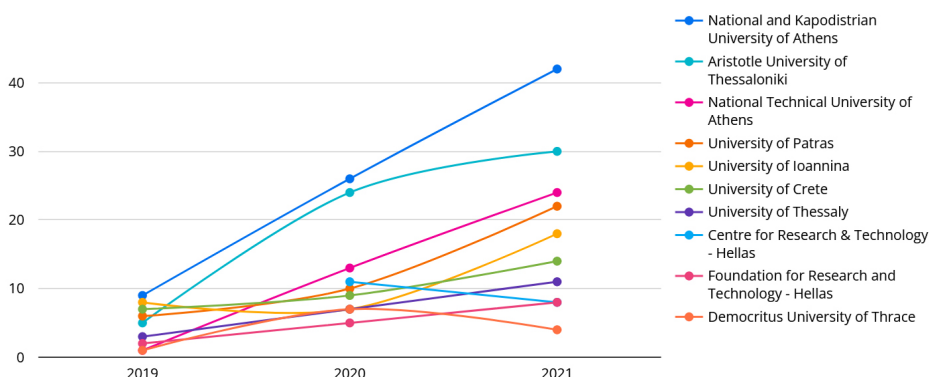

Στην τριετία αυτή παρατηρήθηκε ότι τα προγράμματα συμμετοχής καλύπτουν ένα μεγάλο μέρος των δημοσιεύσεων. Αυτό οφείλεται στο πρόγραμμα SCOAP³, το οποίο είναι μια δράση που έχει ξεκινήσει το 2014 και στην οποία συμμετέχουν ενεργά πολλά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της φυσικής υψηλών ενεργειών.

Σταδιακά παρατηρήθηκε μια τάση αύξησης στους άλλους δύο τύπους, σε βαθμό που πλέον αφορούν το 50% των δημοσιεύσεων. Χαρακτηριστικά, από περίπου 10% για τις δημοσιεύσεις με πλήρη απαλλαγή το 2019, το ποσοστό αυτό έφτασε το 22% το 2021. Σε αυτό το πρόγραμμα συμμετέχουν εκδότες όπως η Royal Society of Chemistry, ο Cambridge University Press και ο Oxford University Press. Παρομοίως, τα προγράμματα εκπτώσεων από το 1% το 2019 έφτασαν το 28.5% το 2021. Σε αυτά συμμετείχαν εκδότες με πολύ μεγάλο αριθμό περιοδικών, όπως οι Elsevier, Wiley και IEEE.

Και στους δύο αυτούς τύπους η κύρια μορφή εργασίας είναι τα ερευνητικά άρθρα, όμως υπάρχουν κι άλλες μορφές όπως τα Data Papers και τα Case Studies. Η πλειονότητα των άρθρων έχει δημοσιευθεί σε υβριδικά περιοδικά. Τόσο στα υβριδικά, όσο και στα χρυσά περιοδικά η πιο διαδεδομένη άδεια Creative Commons είναι η πλέον ανοικτή, δηλαδή η CC BY, ακολουθούμενη, όμως, από την πλέον κλειστή CC BY-NC-ND. Σημειώνεται ότι οι άδειες από τις οποίες μπορούν να επιλέξουν οι συγγραφείς ορίζονται από το κάθε περιοδικό.

Τις πρώτες δέκα θέσεις των ιδρυμάτων-μελών του ΣΕΑΒ καταλαμβάνουν τα μεγαλύτερα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα, τα οποία στη διάρκεια της τριετίας, ειδικότερα μετά το 2020, όταν ξεκίνησαν οι υποστηρικτικές υπηρεσίες της Μονάδας, σημειώνουν αυξητικές τάσεις.

Η αναφορά μπορεί να βρεθεί διαδικτυακά στην ιστοσελίδα <https://scholarly.heal-link.gr/monitoring/years19-21/>.